

Laidiens: **18.08.2020., Nr. 158**

Oficiālās publikācijas Nr.: **2020/158.18**

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas normatīvie noteikumi Nr. 126

Rīgā 2020. gada 11. augustā

(Finanšu un kapitāla tirgus komisijas padomes
sēdes protokols Nr. 33 3. p.)

Sankciju riska pārvaldīšanas normatīvie noteikumi

*Izdoti saskaņā ar Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo
sankciju likuma 13. panta ceturtās daļas 3., 4. un 5. punktu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. "Sankciju riska pārvaldīšanas normatīvie noteikumi" (tālāk tekstā – noteikumi) ir saistoši Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (tālāk tekstā – Komisija) uzraudzībā esošām personām – finanšu un kapitāla tirgus dalībniekiem: kredītiestādēm, maksājumu iestādēm un elektroniskās naudas iestādēm, privātajiem pensiju fondiem, ieguldījumu brokeru sabiedrībām, ieguldījumu pārvaldes sabiedrībām, alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldniekiem, apdrošināšanas sabiedrībām, ciktāl tās veic dzīvības apdrošināšanas vai citas ar līdzekļu uzkrāšanu saistītas apdrošināšanas darbības, apdrošināšanas starpniekiem, ciktāl tie sniedz dzīvības apdrošināšanas vai citus ar līdzekļu uzkrāšanu saistītus apdrošināšanas pakalpojumus, pārapdrošināšanas sabiedrībām un šādu citās dalībvalstīs un trešajās valstīs reģistrētu subjektu filiālēm Latvijas Republikā, kā arī krājaizdevu sabiedrībām (tālāk tekstā visi kopā – iestāde). Šo noteikumu III nodaļa ir saistoša arī regulētā tirgus organizētājiem, centrālajiem vērtspapīru depozitārijiem, kā arī apdrošināšanas sabiedrībām, apdrošināšanas un pārapdrošināšanas starpniekiem, kuri sniedz nedzīvības apdrošināšanas pakalpojumus, un šādu citās dalībvalstīs un trešajās valstīs reģistrētu subjektu filiālēm Latvijas Republikā.

2. Noteikumi nosaka:

2.1. minimālās prasības attiecībā uz sankciju riska novērtējuma veikšanu un sankciju riska pārvaldīšanas iekšējās kontroles sistēmas izveidi un kontroli;

2.2. apstākļus, ko iestāde ņem vērā sankciju riska novērtējumā, nosakot Eiropas Savienības (tālāk tekstā – ES) vai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalstis, kuru noteiktās sankcijas būtiski ietekmē iestādes vai finanšu un kapitāla tirgus intereses;

2.3. prasības attiecībā uz finanšu ierobežojumu piemērošanu, ja šie ierobežojumi izriet no tādām ES vai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalstis noteiktajām sankcijām, kuru ievērošana būtiski ietekmē iestādes vai finanšu un kapitāla tirgus intereses.

3. Noteikumos lietotie termini:

3.1. sankcijas – attiecībā uz sankciju subjektu noteikti ierobežojumi, kas pieņemti atbilstoši Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma prasībām. Šo noteikumu kontekstā par sankcijām uzskatāmas arī tādas ES vai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts noteiktās sankcijas, kas identificētas saskaņā ar šo noteikumu 15. un 16. punktu;

3.2. sankciju riska pārvaldīšanas iekšējās kontroles sistēma – pasākumu kopums, kas ietver darbības, kuras jāveic, lai izpildītu sankciju prasības, paredzot tam atbilstošus resursus un to īstenošanai nepieciešamo organizatorisko struktūru, normatīvo un tehnoloģisko, kā arī personāla nodrošinājumu un tā apmācību, lai pēc iespējas novērstu iestādes iesaistišanu sankciju pārkāpšanā, apiešanā vai mēģinājumā izvairīties no sankciju izpildes. Sankciju riska pārvaldīšanas iekšējās kontroles sistēma ir neatņemama iestādes iekšējās kontroles sistēmas sastāvdaļa;

3.3. sankciju risks – ietekme un iespējamība, ka iestāde var tikt izmantota sankciju pārkāpšanā vai apiešanā;

3.4. sankciju subjekts – starptautisko publisko tiesību subjekts, fiziskā vai juridiskā persona vai cits identificējams subjekts, attiecībā uz kuru noteiktas sankcijas;

3.5. persona, attiecībā uz kuru noteikti finanšu ierobežojumi – sankciju subjekts, kā arī persona, kurai atbilstoši ES vai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts sankciju regulējumam piemērojamas ES vai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts sankcijas.

II. Sankciju riska novērtējums un sankciju riska pārvaldīšanas iekšējās kontroles sistēma

4. Iestāde atbilstoši savam darbības veidam veic un dokumentē sankciju riska novērtējumu, lai noskaidrotu, novērtētu, izprastu un pārvaldītu savai darbībai piemītošo sankciju risku. Veicot sankciju riska novērtējumu, iestāde ņem vērā vismaz šādus sankciju risku ietekmējošus faktorus:

4.1. attiecībā uz iestādes darbību:

4.1.1. iestādes darbības un pakalpojumu sniegšanas reģionu, tostarp valsti, kur darbojas un pakalpojumus sniedz iestādes struktūrvienība – meitas uzņēmums, filiāle, pārstāvniecība;

4.1.2. valstis un teritorijas, kurās darbojas trešās personas, kas iestādes interesēs veic klientu piesaisti, identifikāciju vai iegūst klientu izpētei nepieciešamo informāciju (aģenti);

4.1.3. iestādes piedāvātos pakalpojumus un produktus;

4.2. attiecībā uz iestādes klientu iestāde ņem vērā Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likumā (tālāk tekstā – NILLTPFN likums) noteiktos risku ietekmējošos apstākļus – klienta risku, valsts un ģeogrāfisko risku, klienta izmantoto pakalpojumu un produktu risku un pakalpojumu un produktu piegādes kanālu risku, vērtējot tos sankciju riska kontekstā.

5. Iestāde veic sankciju riska novērtējumu attiecībā uz visām šo noteikumu 3.1. apakšpunktā minētajām sankcijām. Sankciju riska novērtējumu apstiprina iestādes valde, ja tā ir iecelta, vai augstākā pārvaldes institūcija.

6. Pamatojoties uz sankciju riska novērtējumu, iestāde izveido sankciju riska pārvaldīšanas iekšējās kontroles sistēmu. Sankciju riska politikas apstiprina padome, ja tā ir iecelta, vai iestādes augstākā pārvaldes institūcija, savukārt sankciju riska procedūras var apstiprināt iestādes valde, ja tā ir iecelta, vai augstākā pārvaldes institūcija vai tās deleģēta struktūrvienība.

7. Izveidojot sankciju riska pārvaldīšanas iekšējās kontroles sistēmu, iestāde ņem vērā vismaz šādas sankciju risku paaugstinošas pazīmes:

- 7.1. klients, tā dalībnieks vai akcionārs, patiesais labuma guvējs, pilnvarotais pārstāvis, klienta sadarbības partneris vai klienta darījumi ir saistīti ar teritoriju vai valsti, uz kuru attiecināmas sankcijas, vai šādas teritorijas vai valsts pierobežu;
- 7.2. klienta, tā dalībnieka vai akcionāra, patiesā labuma guvēja, pilnvarotā pārstāvja vai sadarbības partnera saimnieciskā vai personiskā darbība ir saistīta ar militāro nozari, sektorālajās sankcijās noteikto vai divējādā lietojuma preču tirdzniecību, ražošanu, eksportu vai importu vai specializētajām ārvalstu aģentūrām (militārajiem konstruktoru birojiem, kosmosa tehnoloģiju pētniecības aģentūrām u.tml.);
- 7.3. klienta darbība un darījumi neatbilst tā deklarētajai saimnieciskajai vai personiskajai darbībai vai informācija par klienta darījuma partneri neatbilst tā saimnieciskajai vai personiskajai darbībai;
- 7.4. klientam raksturīga sadarbība ar uzņēmumiem, kuriem piemīt reālas saimnieciskās darbības pazīmes un kuru darbība kalpo, lai slēptu nelikumīgu finanšu darbību, tostarp patieso labuma guvēju vai saimniecisko darbību, (*front company*) vai sadarbība ar uzņēmumiem, kuri ilgāku laika periodu neveic aktīvu saimniecisko darbību un kuru akcionāri, direktori vai sekretāri ir neaktīvi uzņēmumi, (*shelf company*);
- 7.5. maksājumu klienta sadarbības partnera vietā veic trešā persona, kas ir to teritoriju vai valstu rezidents, uz kurām attiecināmas sankcijas, vai klients veic maksājumus tādas trešās personas vietā, kas ir to teritoriju vai valstu rezidents, uz kurām attiecināmas sankcijas;
- 7.6. klients izmanto pakalpojumu, kura rezultātā klienta preces tiek pārvadātas teritorijā vai valstī, uz ko attiecināmas sektorālās sankcijas, vai šādas valsts vai teritorijas pierobežā;
- 7.7. klients sadarbojas ar pakalpojumu sniedzēju, par kuru publiski ir pieejama informācija, ka tas sniedz pakalpojumus kompānijām, kas darbojas teritorijā vai valstī, pret kuru noteiktas sankcijas;
- 7.8. klienta darījumos iesaistīto preču pārvadājumi notiek teritorijā vai valstī, uz kuru attiecināmas sektorālās sankcijas, vai šādas teritorijas vai valsts pierobežā, izmantojot transportlīdzekļus, kuru maršruti nav precīzi izsekojami publiski pieejamos interneta resursos;
- 7.9. darījumos iesaistīto preču vai pakalpojumu cena būtiski atšķiras no vidējās tirgus cenas, darījumos iesaistīto preču transporta vai uzglabāšanas veids, maršruts, iepakojums vai citas pazīmes neatbilst vispārējai praksei nozarē;
- 7.10. klients iesniedz vienus un tos pašus dokumentus, lai pamatotu vairākus nesaistītus darījumus;
- 7.11. klienta iesniegtie darījumu pamatojošie dokumenti satur viltojuma pazīmes, kas liecina par iespējamu izvairīšanos no sankciju izpildes;
- 7.12. bezkonta naudas pārvedumos līdzekļi tiek pārskaitīti vai saņemti no valstīm vai teritorijām, kas saistītas ar sankcijās aizliegto preču un pakalpojumu eksportu, vai tas notiek šādu valstu vai teritoriju tuvumā.
8. Izveidojot sankciju riska pārvaldīšanas iekšējās kontroles sistēmu, iestāde paredz vismaz:
- 8.1. sankciju riska pārvaldīšanas politiku un procedūru izstrādi un prasības tās regulāri pārskatīt atbilstoši normatīvo aktu grozījumiem vai iestādes darbībai, sniegtajiem pakalpojumiem, pārvaldības struktūrai, klientu bāzei vai darbības reģioniem;
- 8.2. kārtību, kādā tiek novērtēts, dokumentēts un pārskatīts ar klientu, tā rezidences (reģistrācijas) valsti, klienta saimniecisko vai personisko darbību, darījumu partneriem, izmantotajiem pakalpojumiem un produktiem un to piegādes kanāliem, kā arī ar veiktajiem darījumiem saistītais sankciju risks;